

Naročnina mesečne
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCOVENECC

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Fillalet
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 1017

Močno letalsko delovanje v Tunisu

Včeraj je bilo v Severni Afriki sestre-
ljenih 21 sovražnih letal - Pristanišče
v Tripolisu bombardirano

Glavni Stan italijanskih Oroboženih Sil ob-
javlja:

V Tunisu je razvijalo letalstvo močno de-
javnost.

Naši lovci so v ostrih dvobojih sestrelili 12
sovražnih letal; od tega jih je bilo 11 sestreljenih
od neke skupine 16. roja pod poveljstvom kapi-
tana Pagliari Giovannija iz Parme.

Devet nadaljnjih letal so sestrelili nemški
lovci.

Nemška letala so bombardirala pristanišča v
Tripolisu ter z velikimi bombami zadela dva
trgovska parnika.

Ta dan je bilo izgubljeno eno naše letalo.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1017: V zma-
govitih bojih, ki so jih prestali naši lovci v Se-
verni Afriki, navedenih v današnjem vojnem po-
ročilu, so se posebno odlikovali naslednji piloti:
poročnik: D'Amelio Giovanni iz Tripolija, Lat-
tanzi Alfonso iz Norita (Teramo), Tirello Elio iz
Napolija; podporočnik: Ferrazza Agostino iz Rima,
Moritto Gian Maria iz Iltira (Saguri), Roberto
Giuseppe iz Montafie (Asti); narednik Simionato
Otello iz Freganzola (Treviso).

Izdajstvo nad Poljsko ali nemoč?

Rim, 8. marca. AS. Izdajstvo ali nemoč? Ti
vprašanja si stavi danes civilni svet ob drama-
tični angleški popustljivosti do sovjetskih za-
htev Poljakom. London pozablja, da je izval
vojno pod pretezo obrambe Poljske zoper
Nemčijo. Kako je mogoče, da London dovoljuje
Moskvi desetkrat več od tega, kar se mu je
zdelo nemogoče dovoliti Nemčiji? Če se hočejo
poiskati verjetni razlogi angleškega izdajstva
nad Poljsko, ne preostane drugo kakor angle-
ška nemoč proti Sovjetom. Ni zaman pisal neki
gvercijski list, da Anglija, ki se je razbur-
jala zaradi gdanskega komarja, mirno požira
Stalinove kamele.

Cummingsov poziv Poljakom v »News Cro-
niclue«, naj nehajo razburjati Moskvo, je značil-
en zglede angleške miselnosti, za katero so pra-
vice kakega naroda nedotakljive le takrat, ako
so v skladu z angleškimi koristmi in prenehanje
biti svete, če bi utegnile škodovati angleškim
koristim. Če dela Anglija tako s Poljsko, ki je
njen ljubljence med zavezniki in njen vazal

Japonski letalski uspehi

Tokio, 8. marca. AS. Japonski glavni stan
poroča, da so japonske letalske sile dosegle
med 16. februarjem in 5. marcem letošnjega
leta naslednje uspehe na bojiščih pri Salomon-
skih otokih ter Novi Gvineji: sestreljenih je
bilo 115 sovražnih letal, 13 pa uničenih na tleh;
4 sovražne podmornice so bile potopljene. —
Japonske sile so zgubile 2 rusilca in 5 prevo-
nih ladij kakor tudi 7 letal, ki so se s svojimi
bombami vrgla na sovražne cilje.

Dr. Göbbels pohvalil berlinsko prebivalstvo

Berlin, 8. marca. AS. Propagandni minister dr.
Göbbels je kot okrajni komisar za obrambo ber-
linskega okrožja izdal dnevno zapoved, v kateri
izreka svoje živo zadovoljstvo za veličastno vede-
nje, ki ga je berlinsko prebivalstvo pokazalo ob
terorističnem napadu, ki ga je britansko letalstvo
uprizorilo na Berlin.

Ameriški ugled pada

Lizbona, 8. marca. AS. »Manchester Guar-
dian« piše, da so bili Amerikanci v zadnjih
tednih večkrat opozorjeni, da bo za združene
narodce vedno slabše, če se ne bodo mogli hi-
tro sporazumeti za skupno politiko. Nauk iz
Severne Afrike je bil premalo za razumevanje
udarca, zadanega ameriškega demokratskemu
mišljenju. Severnoameriško zunanje ministr-
stvo bo moralo sčasoma popraviti svoj ugled.
Zadnje dni je njegov ugled zopet trpel zaradi
politike do Francove Španije. Normalno čustvo-
vanje Amerikancev do Franca je zelo po-
dobno našemu, le da se Amerikanci bolj svo-
bodno izražajo. V Združenih državah se tudi s
prevleko svobodo objavljajo politične debate
med raznimi zavezniki vlada. Predolgo in
morda prečesto z veliko vneto so se obravna-
vala nasprotja o jugoslovanskem odporu, o bo-
dočnosti baltških držav in o možnosti miru s
Finsko. Vse to vodi v zmedo. — »Manchester
Guardian« končuje: »Vedno večja postaja po-
treba, da se morajo »združeni narodi« združiti
in da Združene države ne smejo delati na last-
no pest.«

Nove španske uniforme

Madrid, 8. marca. AS. Na osnovi predloga
vojne ministra bodo dobile španske oborože-
ne sile v kratkem nove uniforme, in sicer iz
rumenorjave tkanine. Nove uniforme bodo iz-
delane po praktičnih vidikih, spoznanjih in iz-
kušajah moderne vojne. Vojška bo imela tudi
skupen znak, in sicer orla s križem, na njem
pa krono. Spremenjeni bodo tudi znaki raznih
vrst vojske. Civilna garda pa bo imela liktor-
ski snop, prekrizan z mečem.

Sovražni odpor pri Harkovu strt

Brezuspešni sovjetski napadi pri Orlu - Obrambni boji pri Ilmenskem jezeru

Hitlerjev glavni stan, 8. marca. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja:

Južnozahodno Harkova so naše napadalne
divizije strle sovražni odpor in ponesle napad do
prostora zahodno od mesta.

V bojnem odseku pri Orlu je sovražnik na
raznih odsekih vedno znova zamaš napadal naše
postojanke. Neki armadni zbor, ki je bil ve dni
v težkih obrambnih bojih, je dosegel včeraj velik
obrambni uspeh. Izmed 90 napadajočih sovjetskih
oklepni vozil jih je bilo 65 uničenih v boju na
tleh, 8 pa iz zraka.

Na srednjem odseku je podvel sovražnik
številne napade, ne da bi motil premike nemških
čet. Povsod je bil krvavo odbit. V teku vsedne-
vnih načrtnih premikov za skrajšanje obrambne
črte je bil kraj Sičevska brez sovražnega pri-
tiska izpraznjen.

Obrambna bitka južno od Ilmenskega
jezera se je tudi včeraj nadaljevala z nezmanjšano
srditostjo. Kljub močni topniški pripravi in upo-
rabi oklepnih sil ter v gostih valovih nastopa-
jočih bojnih letal so se sovjetski napadi zrušili
v obrambnem ognju pod uničujočim učinkom le-
talstva z najtežjimi izgubami. Lovsko letalstvo in
protiletalsko topništvo sta v tem odseku sestrelila
60 sovjetskih letal.

Na severnem tuniškem bojišču samo
boji krajevnega pomena. Oddelki lovskega letal-
stva so v številnih letalskih bitkah dosegli uspe-
he. Nemški lovci so pri tem sestrelili 9 »Spitfi-
re«.

rejeve. Pri napadu nemških bojnih letal proti
pristaniškemu področju Tripolisa sta bili za-
zani dve ladiji.

Brza nemška bojna letala so podnevi napadla
Eastbourne ob južni angleški obali. V pre-
tekli noči je bilo z razdiralnimi in zažigalnimi
bombami napadeno ozemlje Southampton.

Sovražno letalstvo ni niti podnevi niti ponoči
napadlo nemškega ozemlja in zasedenega zapad-
nega ozemlja. Nad Severnim morjem je
izgubil sovražnik tri večmotorna letala.

Berlin, 8. marca. AS: Močne skupine nemške-
ga letalstva so zadnjo noč bombardirale neko an-
gleško pomorsko mesto, ležeče v južni Angliji.
Napad je izkoristil sijajno vreme. Angleško letal-
stvo je včeraj omejilo svoje delovanje na polet
nad obalo Nemškega zaliva. Angleška letala niso
spuščala bomb.

Budimpešta, 8. marca. AS. Vojški madžar-
ski krogi poročajo, da so se zadnje dni oddelki
madžarske vojske udeležili protinapadov na
južnem odseku vzhodnega bojišča. Uspeh teh
napadov je bila zaustavitev sovražnega napre-
dovanja ter oslabeitev njegove napadalne spo-
sobnosti. Madžarske čete, ki so se ustale na
določenih postojankah, so vedno energičneje
odbijale sovjetske napade ter zadale sovražniku
velike izgube v ljudeh in gradivu. Na bojišču
pri Kerču skuša sovražnik zaman spraviti iz
ravnateljstva branilce in preprečevati trde ne-
uspehe na donečnem odseku z možnimi napadi,
ki jih redno odbijajo ofenzivni sunki nemških
in madžarskih čet. Nemške in madžarske čete
so izvedle na najgrožnejših postojankah moč-
ne protinapade ter zadale sovražniku močne
izgube.

Berlin, 8. marca. AS. Iz pristojnega vira se

Nemški pritisk se veča na jugu

Značilna sovjetska priznanja — Anglosasi in drugo bojišče

Berlin, 8. marca. AS: Na južnem odseku se
zadovoljivo in po določenih načrtih nadaljujejo
ofenzivni nastopi. Tudi zadnje dni so nemške sile
zavzele nova področja. Številne sovražne skupine
so bile odrezane in likvidirane. Tudi južno od
Harkova so se Sovjeti morali umakniti proti
vzhodu in prepustiti lastni usodi ostanke 3. ar-
made, ki se je prebila do Krasnodara. Bili so
uničeni. Sovjeti zbirajo nove sile pri Balakleji in
Izjumu. Verjetno bodo skušali ustaviti nemški
prodor ter drugič začeti z ofenzivo. Iz pisanja
sovjetskega vojaškega lista se vidi, da je razvoj
nemške protiofenzive drugačen, kakor so Sovjeti
pred dnevi pričakovali. V Moskvi postajajo vzne-
mirjeni. Hoteč pomiriti taka razburjenja, skušajo
Sovjeti dopovedati, da Timošenkovi uspehi na
severnem odseku ne le zatemičujejo nemške uspe-
he na jugu, marveč pripravljajo pogoje za eplo-
šen preobrat položaja v tej borbi. Kakšni so so-
vjetski nameni, ni povedano, ponovno se ponav-
lja le to, da bi na srednjem in južnem odseku
bilo treba zavzeti nekatere postojanke ter čim
bolj onemogočiti nemško ofenzivo, tako da bi se
še enkrat lahko zbrale močne sile med Orlom
in Rostovom. Vse to pa je znano tudi nemškemu
poveljstvu.

Sovjeti vedo, kako močne so nemške sile in
zato zahtevajo ustanovitve drugega bojišča. Pra-
vijo, da mora priti do drugega bojišča čim prej,
ker bi bilo »v najslabšem primeru«, to je 1. 1944
že prepozno. Zato so na anglosaški strani začeli
govoriti o potrebi skupnega napada od vzhoda in
zahoda. Ker pa Sovjeti vedo, da bi bil anglo-
saški vdor v Evropo z zahodne strani zelo tve-
gan, na vse načine opogumljajo svoje demokra-
tske zaveznike. Moskva je začela objavljati astro-
nomske številke o svojih silah, ki jih pripravlja
za pomlad, češ da so te sile večje kakor pa so
bile lansko jesen pred začetkom zimske ofenzive.
Tako pripovedujejo, da sta Vorosilov in Budjoni
pozimi organizirala 300 do 400 divizij, od katerih

je tretjina motoriziranih in oklepnih. Na zahodu
so začeli govoriti, da ni nujno, da bi morali So-
vjeti nemško fronto prebiti. Anglosasom bi bolj
prišlo, če bi se bojišče na vzhodu ustalilo ter
spremenilo v krvavo pozicijsko vojno, v kateri
bi se obe strani izčrpavali. Javno je torej, da
Angleži in Amerikanci s tem izdajajo svoj ideal,
naj boljševiški zaveznik le ostane močan, ne pa
premočan.

Vse to govoričenje pa na nemški strani ne
povzroča skrbi. Dr. Göbbels je že povedal, da
je trda izkušnja nemški narod naučila, da sovra-
znika ne sme podcenjevati. Bolje je, ako ga pre-
cenjuje in upošteva, da ima sovražnik še velike
rezerve, zlasti človeške. Zato tudi nemški tisk o
vsem tem odkrito piše in poroča. Važno je le,
poznati lastne sile ter se pogumno postaviti po
robu sovražniku, naj bo njegov vojni stroj še
tako velik. V zimski ofenzivi se je videlo, da
številno ne odloča. Boljševiki namreč vkljub pre-
moči niso dosegli bistvenih ciljev. Imeli so v treh
letih vojne že strahotne izgube, ki se bodo po-
lagoma začele čutiti. Na nekaterih odsekih, kakor
ob Doncu, se je to že zgodilo.

Amerikanci so rovarili v Vichyju

Pariz, 8. marca. AS. Dnevnik »Matin« je
začel objavljati vrsto člankov o tajnem ameri-
škem delovanju v Franciji v letih 1940-42. List
pravi, da so bili poslanih Združenih držav v
Vichyju, admiral Leahy, svetnik poslanstva
Tuck, glavni konzul Murphy in ravnatelj agen-
cije »United Press« v Franciji Heinzen, voditel-
ji organizacije, ki je s podkupovanjem viso-
kih uradnikov, generalov, industrijev in časn-
karjev na vso moč ovirala delo vichijske vla-
de za sporazum z Nemčijo. Generalni konzul
Murphy je bil voditelj tajne ameriške družbe,
ki je pripravljala in organizirala izdajstvo
francoskih voditeljev v Severni Afriki in tako
omogočila ameriško izkrcanje, ki ni na franco-
ski strani našlo nikak odpora.

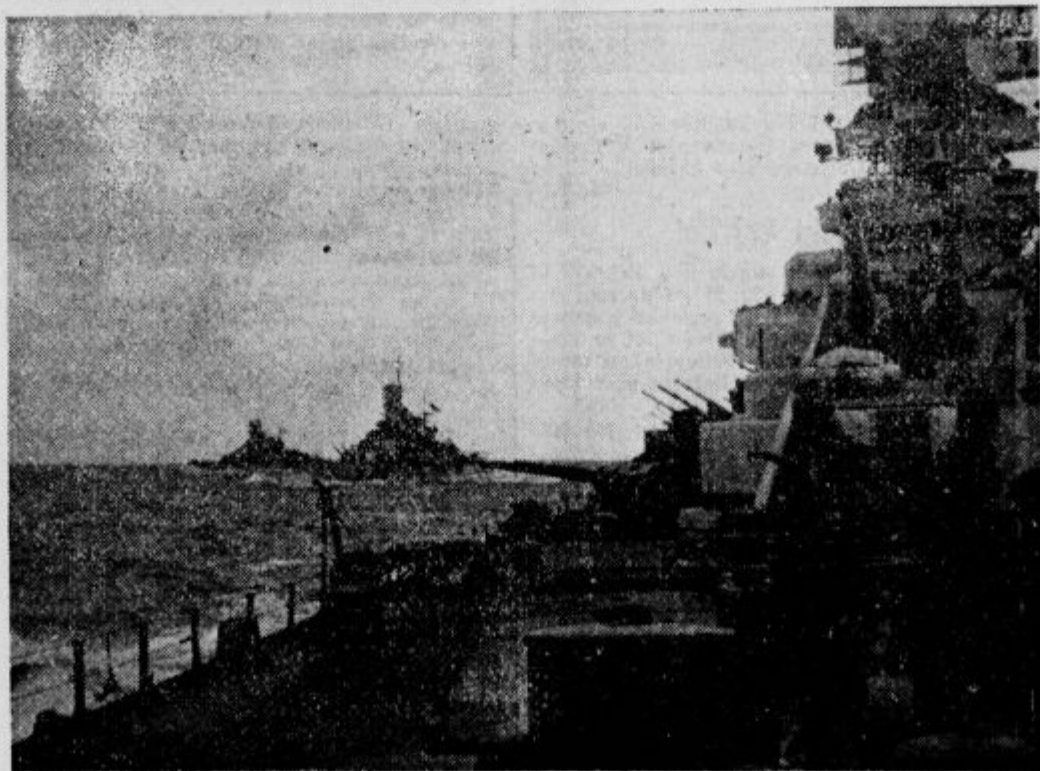
Litvinov zahteva drugo fronto

Buenos Aires, 8. marca. AS. Sovjetski posla-
nik v Washingtonu Litvinov je neposredno po
obisku pri podtajniku Združenih držav Sum-
nerju Wellesu dejal v razgovoru s časnikarji:
»Nemčija ima še vedno čudovite vojaške sile.
Nujno je torej, da Anglija in Amerika brez na-
daljšega odlašanja nudita Rusiji pomoč z usta-
novitvijo drugega bojišča v zahodni Evropi, če
naj bo Os premagana.«

Južna Afrika proti komunistom

Bern, 8. marca. AS. Z rovarjenjem moskov-
skih komunističnih agentov v Južni Afriki se
je morala baviti celo zbornica. Tudi severno-
ameriške agencije poročajo, da je zbornica bil
dan predlog za izgon vseh sovjetskih konzulov
iz dežele. Verjetno po naročilu Londona je mo-
ral poseči v debato celo notranji minister, ki
je skušal braniti moskovske predstavnike in
predlog za izgon sovjetskih konzulov je bil z
veliko težavo odbit s 53:56 glasovi. Opozicija
je nato izjavila, da bo nadaljevala boj in da
bo bodoča volilna kampanja temeljila na zahte-
vi po odpravi komunistične nevarnosti.

Stockholm, 8. marca. AS. Dopisnik lista
»Socialdemokraten«, Erik Lindqvist se je vrnil
v Stockholm, ko je v Angliji tri mesece zama-
čkal, da bi lahko odšel na račun svojega lista
v Sovjetsko Rusijo. Lindqvist je bil edini šved-
ski časnikar, ki je v tej vojni dobil sovjetski
vizum, nazadnje pa mu le ni bilo dovoljeno odi-
ti v Rusijo.

Enote italijanskih bojnih ladij na vožnji po Sredozemlju.

Počastitev spomina vojvode d'Aosta ob obletnici smrti

Ob prvi obletnici smrti Amadeja Savojskega vojvode d'Aoste so bile prirejane lepe spominske svečanosti. V navzočnosti predstavnikov najvišjih civilnih oblasti so dobile te svečanosti značaj proslav, ki so priležale v spomin svetel zgraditi našega princa, čigar duh je sveta obveznost in simbol neporušljive zgodovinske pravice, ki je ne more streti nobena sila.

V uršulinski cerkvi je imel danes ob 11 dopoldne vojaški duhovnik Guerriero Silvestri svečano cerkveno opravilo, ki so se ga udeležili Ekske. Visoki komisar, zastopnik poveljstva XI. Armadnega zbora general Perni, Zvezni podtajnik Capurso v zastopstvu Zveznega tajnika, zastopnik ljubljanskega škofa, ljubljanski župan general Rupnik s podžupanom comm. Tranchido, Kvestor Ravelli s podkvestorjem Ferrandjejem, general Lurbrano, član komisije za razmejitev italijansko-nemške meje, načelnik štaba XI. Armadnega zbora polkovnik Lucini in mnoge druge osebnosti. Svečanosti sta se udeležila tudi hrvaški konzul in zastopnik nemškega konzula.

Pred glavnim oltarjem uršulinske cerkve, ki je bila polna častnikov in vojakov vseh vrst orožja ter fašistov in tovarišic iz Zenskega fašija, je

bil postavljen sarkofag, pokrit s trobojnico in obdan s častno stražo, medtem ko je bilo na drugi strani razvrščeno oboroženo spremstvo Fašistov s praporom federacije.

Po končani maši je duhovnik spregovoril nekaj vzvišenih besed o junaškem voditelju, ki pričakuje splošno povratek zmagovitih armad, podurja, da je visoki knez ponesel s seboj v grob ono gotovost, ki spremlja svetlo pot Italije v Evropo.

Ob 18.30 je v obsežni dvorani GILL-a tovariš odvetnik Meglio Magnarini ob navzočnosti Ekske. Grazioli, gen. Pernija za Ekske. Gambro, Zveznega podtajnika Capursa za odsotnega Zveznega tajnika, župana, hrvaškega konzula, Kvestorja in drugih predstavnikov oblasti poleg številnih častnikov in fašistov v kroju po kratkem uvodu Zveznega podpoveljnika spregovoril nekaj toplo občutenih besed o liku princa vojaka, pionirja in borca, iz čigar življenja je omenjal mnoge junaške podvige tja do zgodovinskih dni v Amba Alagi, ki so zapisani skupno z njegovim imenom z zlatimi črkami v vojni zgodovini domovine.

Svečanost je končala s pozdravom Kralju in Duceju, ki ga je odredil Ekske, Visoki komisar.

Uradni razglasi

Novi predpisi o izvozu in uvozu bankovcev v albanski valuti

Člen 1. Najvišji znesek bankovcev v albanski valuti, ki ga po drugem odstavku člena 2. medministrskega odloka z dne 25. septembra 1939-XVII sme imeti s seboj kdor potuje iz Italije, Italijanskih posestev in z ozemelj Italijanske Afrike, najsi preko drugih dežel, v Albanijo in kdor potuje iz Albanije, najsi preko drugih dežel v Italijo, Italijanska posestva in ozemlja Italijanske Afrike, se zvišuje na 80 albanskih frankov.

Ta odlok stopi v veljavo na dan objave v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale del Regno«. — Rim, dne 22. decembra 1942-XXI. — Minister za izmenjavo in valute: Riccardi, minister za zunanje posle: Ciano; minister za Italijansko Afriko: Teruzzi; minister za pravosodje: Grandi; minister za finance: Di Revel; minister za promet: Host Venturi. — Ta ministrski odlok je bil objavljen v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia« št. 47 z dne 26. februarja 1943-XXI.

Proračun Pokrajinskega korporacijskega sveta za leto 1943-XXI

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je na podlagi § 32. navedbe o Zbornicah za trgovino in industrijo z dne 3. VIII. 1932, št. 581 in na podlagi komisarijeve navedbe z dne 2. maja 1942-XXI.

št. 123 o ustanovitvi Pokrajinskega korporacijskega sveta odobril proračun Pokrajinskega korporacijskega sveta za upravo leto 1943. kakor sledi: Dohodki lir 3.375.372, izdatki lir 3.375.372. — Na podlagi § 1., točke 6., zakona z dne 2. julija 1930 št. 100 je Visoki komisariat odobril, da se v kritje omenjenih stroškov odmerijo in pobirajo:

1. 15% (petnajstodstotna) doklada na osnovni in dopolnilni industrijski in družbeni davek ob sledečih spremembah: Davčni zavezanci, ki plačujejo industrijski davek pavšalno, morajo plačati Pokrajinskemu korporacijskemu svetu letni davek 25 lir. Podjetja, ki so dolžna plačevati svetov davek (izvzemši male obrtnike, ki plačujejo pavšalni industrijski davek), morajo plačati Pokrajinskemu korporacijskemu svetu letno doklado v višini znaka 25 lir, če bi 15%ni davek znašal manj ko 25 lir.

2. 15% (petnajstodstotna) doklada na najnižji davek 50% družbenega davka po členu 86. zakona o neposrednih davkih. — Ta doklada ne more znašati manj ko letno 100 lir. — Davek in doklade v korist Sveta ugotavljajo in pobirajo pristojni davčni uradi v smislu § 7. zakona o ugotavljanju in pobiranju doklad. — Svetovi davki in doklade se plačujejo ob istih dospelih kakor tisti glavni davki, po katerih so odmerjeni. — Poleg omenjenih davkov in doklad sme Pokrajinski korporacijski svet pobirati razne takse in pristojbine tajništva iz naslova uradnih opravil po tarifi, ki jo je s posebnim odlokom odobril Visoki komisariat.

Gospodarstvo

Licitacija zapadlih predmetov bo v petek dne 12. marca t. l. ob 15. uri v uradnih prostorih mestne zastavljavnice na Poljanski cesti št. 15.

Hrvatsko-srbske banke. Iz »Frankfurter Zeitung« posnemamo, da je večina delnic Bančne družbe za Hrvatsko v rokah Dunajskega kreditnega zavoda — Bankvereina, dočim so manjšinski delničarji: Reichskreditges, Komercialna banka in Češka Union banka; pri Hrvatski deželni banki je vodilno udeležena Dresdner banka, dočim ima Zivnostenska banka v Pregi 25% delnic, nekaj pa tudi dunajska Laenderbanka. Pri belgajskem Bankvereinu je udeleženo isto število nemških bank kot pri Bankvereinu za Hrvatsko.

Madžarska proizvodnja viskoze. Končana so dela pri zgradbi nove madžarske tvornice umetnih tekstilnih snovi »Viskoza«, večina strojev je tudi že montirana. Pri tvornici sodeluje v veliki meri italijanski kapital.

Tovariš Tito - navaden kriminalce

V zvezi s partizanskimi zločini po Srbiji, Bosni in v zadnjem času tudi v naši pokrajini, se stalno omenja ime vrhovnega poveljnika vseh partizanskih oddelkov Tita. Njemu so podrejeni vsi partizanski politični in vojaški funkcionarji. Sedanji vojaški nastopi italijanskih, nemških in hrvaških vojaških enic proti partizanom v Bosni so imeli za posledico osvoboditev najvažnejših bosanskih krajev in pokrajin, katere so imeli v rokah partizani in jih proglašali za svojo »republiko«. Glavni sedež partizanskega vojaškega in političnega vodstva je bil v Bihaču, kjer so imeli partizani tudi svojo »vlado«, ki se je imenovala »Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije«. Predsednik te vlade je bil Hrvat dr. Ivan Ribar, bivši odvetnik v Beogradu in podpredsednik prve narodne skupščine v bivši Jugoslaviji. R. Ribar se je v bivši državi udeleževal politično v biv. srbski demokratski stranki, ki ga je pa pred leti zaradi levicarskega izključila iz svojih vrst. Častni predsednik »bihaške vlade« so pa bili Kalinin, Stalin in Molotov. Omenjeni svet je štel več članov ter je bil kot posvetovalni organ podrejen Titu. Po porazu partizanov v Bihaču, so nastopajoče nemške in hrvaške vojaške enice zaplenile tudi obsežno partizansko propagandno gradivo. Med drugim so dobile v roke tudi točen seznam vseh članov omenjenega partizanskega sveta in imena ter funkcije vseh njihovih političnih in vojaških poveljnikov in komisarjev. Iz zaplenjenih listin je razvidno, da je vrhovnemu poveljniku Titu dodeljen kot osebni pomočnik bivši beograjski komunistični časnikar jud Moša Pijade.

Vrhovni partizanski krvnik nastopa povsod samo s svojim izmišljenim imenom Tito, svoje pravo ime pa skriva tako on, kakor vsi vidnejši partizanski funkcionarji, medtem ko ga navadni odmetniki sploh drugače ne poznajo, kakor pod imenom Tito. Nemškemu in hrvaškemu časopisju v Zagrebu se je pa sedaj posrečilo razkriti tega mednarodnega krvnika in sporočiti javnosti njegovo pravo ime in njegovo dosedanje udejstvovanje. Po odkritju tehnikov »Neue Ordnung« in »Spremnost«, ki izhajata v Zagrebu, se za imenom Tito skriva Jožef Broz, ki se je rodil kot sin Franca Broza in Marije Zavašček dne 6. marca 1892 v vasi Kumovac, občina Zagorska v okraju Klanjec ob Sotli. Zaradi svojih prestopov in zločinov je postal kmalu znanec sodišča in raznih zaporov ter je bil leta 1928 pod številko 10.434 vnešen tudi v seznam nevarnih zločinskih tipov v kartoteko zločincev zagrebskega policijskega ravnanja, ki ima tudi njegove prstne odtise. Politično se je Jožef Broz udeleževal pod raznimi imeni v številnih sindikalnih akcijah komunistične stranke. Zaradi svoje drznosti in nastopov je na lestevci funkcionarjev komunistične stranke hitro napredoval ter je po nalogah stranke potoval na Dunaj, v Prago, Pariz, Madrid in ponovno v Moskvo. Leta 1938 je pričel nastopati kot češki inženir Josip Tomanek. Po razpadu bivše Jugoslavije ga je Moskva postavila za vrhovnega partizanskega poveljnika na ozemlju bivše Jugoslavije. Pod imenom Tito se je pričel najprej udeleževati v Srbiji, zatem pa po bosanskih gozdovih.

Odvraten zločin komunistov

Novo mesto, 8. marca.

V soboto, dne 6. marca so oboroženi komunisti izvršili v vasi Poljanah pri Skočjani ob Mokronogu grozen zločin, ki je vzbudil ljudsko zgražanje po vsej širni okolici. Umorili so namreč Tončka Udovič, hromo dekle, ki je bila že osem let priklenjena na bolniško posteljo in se brez tuje pomoči sploh ni mogla pregibati. Pretveza, zaradi katere so jo ubili, je bila obtožba, češ da je njen brat ušel od partizanov. Ob vseh grozodejstvih, ki so jih komunisti izvršili v Skočjani, je to podlo dejanje najbolj barbarstvo in naravnost nečloveško. Kako daleč so vendar zabredli ti ljudje! — Za blago Tončka, ki je bila med ljudmi zaradi svoje dobrote in razumnosti zelo priljubljena. Žalno vsa okolica in se zgraža nad zverinskim zločinom.

DALE CARNEGIE Kako si pridobiš prijateljev

Skrivnost mi je razložila Pola Negri, velika umetnica in dama, ki se dobro spozna na človeško dušo: »Mdivana poznata bolje od drugih umetnost prilizovanja. To je umetnost, ki ga je naša realistična in h cinizmu nagnjena doba izgubila. Skrivnost teh očarljivcev in zapeljivcev je prav v tem, da znata podpihovati in božati žensko samoljubnost.«

Sicer je pa celo angleška kraljica Viktorija bila sprejemljiva za prilizovanje. Disraeli priznava, da je v svojih pogovorih z njo kar tresil s prilizovanjem, in to ne na redko, temveč z vsa razpisnostjo. In Disraeli ni bil zamen eden najsubtilnejših in najsposobnejših voditeljev angleškega imperija. V svoji stroki je bil genij, a s tem ni rečeno, da bo koristilo vam ali meni, kar je koristilo njemu. Prilizovanje navadno bolj škoduje kakor pa koristi. Prilizovanje prihaja iz ust, iskreno priznanje bližnjikovih zaslug pa prihaja iz globine srca. Ne, ne! Prilizovanja vam ne priporočam. Nasprotno. Naučiti vas hočem novega načina življenja. Naučiti vas hočem načina, ki vam bo omogočil prijetno življenje.

Na etnasti študijske sebe kralja Jurija V. v Buckingham Palace je bilo napisano šest načel, in eno izmed teh se je glasilo: »Teah me neither to proffer nor receive cheap praise.« Ne poskušajte mi dajati ali izvajati pohvalo po nizki ceni. In prav v tem je prilizovanje. Prodajati pohvalo po nizki ceni. Spomnite se tudi Emersonovega načela: »Govorite kakor hočete, nikoli ne boste mogli govoriti drugače, kakršni ste sami.«

Ce bi skrivnost, ki vas je hočem naučiti, bila le golo prilizovanje, bi bila stvar kar preprosta. Vsi bi postali mojstri v umetnosti medsebojnega občevanja.

Kadar mislimo in razglabljamo o določenem vprašanju, se v devet in dovedesetih odstotkih suče to vprašanje okrog nas. Če smo sposobni prekiniti za nekaj trenutkov ta priljubljeni posel in se posvetiti kaj česa zadevam drugih, ne bo treba upoštevati mojega navajanja, da se izognete nizkotelega prilizovanja. Navajam še enkrat Emersona: »Vsi ljudje, ki pridem z njimi v stik, me v kakšni stvari prekašajo in v tem se od njih učim.« Če je bilo to resnično za Emersona, ali mislite, da ne velja prav tako za mene ali za vas? Nehajmo za trenutek in ne mislimo samo na svoje posle in na svoje p. tebe, temveč se malce pozanimajmo tudi za zasluge drugih. Prilizovanje bo takrat odpadlo, nadomestilo ga bo pa iskreno priznanje bližnjikovih zaslug. Bodite velikodušni v odobravanju ter razpisni s pohvalo, in bližnjik bo obževal vaše besede, ki mu bodo kakor zaklad in ki jih bo skrbno hranil v svojem spominu leta in leta dolgo, ko jih boste vi že davno pozabili.

Kdor me bo poslušal, si bo osvojil svet, kdor me pa ne bo, bo začel v puščavo.

Vesako poletje grem na reko loviti ribe. Moja najljubša jed so jagode s smetano. Za ribe je pa najbolj značilno to, ne vem zakaj, da imajo najrajši črve. Kadar grem torej na ribolov, ne nabadam jagod na trnek, temveč se prilagodim ribjemu okusu in nabadam deževnike ali kobilice in jih mečem v vodo v upanju, da bodo ribam prijale.

Zakaj se ne bi posluževali istega načela, kadar občujemo z ljudmi?

Tega mnenja je bil tudi Lloyd George. Ko so ga spraševali, kako mu je uspelo, da je ostal na oblasti, medtem ko so vsi drugi voditelji iz časov svetovne vojne — Wilson, Orlando in Clemenceau — padli v pozabo, je odgovorjal, da predvsem zaradi tega, ker se je naučil, da je treba izbrati za trnek tisto vabo, ki jo riba najrajši požira.

Zakaj govorimo najrajši o tem, kar si želimo?

Stvar je čisto naravna. Vsakdo se zanima za tisto, kar si želi, tudi če drugim to nič ni mar. Nasprotno delajo drugi prav tako kot vi, in vsakdo se zanima za tisto, kar njemu godi. Zanesljiv način, kako boste dobili vpliv na vašega bližnjika, je torej pogovor o tem, kar njemu ugaia. Ko boste jutri skušali doseči od koga kakšno uslugo, se spomnite tega pravila. Če boste na primer hoteli doseči, da vaš sin ne bo več kadil, bo mnogo bolj dokazati mu, da bodo cigarete škodovala njegovemu športnemu udejstvovanju, ali pa mu bodo preprečile nakup te in te knjige ali smuč; mnogo bolj, kakor če mu naredite o tem dolgo pridigo.

Pravilo je dobro, bodisi da imate opravka z otroki, bodisi s opicami ali teleti. Zgled: Emerson in njegov sin sta nekega dne skušala spraviti tele v hlev. Delala sta pa običajno napako ter ništa upoštevata teleta. Emerson je vlek, sin porival. Tele pa je imelo isto stališče kot onadva. To se pravi, hotelo je doseči svoje, kakor sta tudi Emerson in sin hotela doseči svoje. Uprlo se je z nogami v tla ter ni hotelo iti v hlev. Prizor je videla služkinja, ki gotovo ni bila sposobna pisati razprave in knjige, toda vsaj ob tej priložnosti je pokazala več pameti kakor pa Emerson in njegov sin skupaj. Takoj se je namreč spomnila, kaj teletu ugaia. Vtaknila je prst v njegov gobec in tele ji je z očitnim zadovoljstvom sledilo v hlev.

Od dneva vašega rojstva pa do danes ste opravljali svoja dejanja zato, ker ste jih hoteli; tudi takrat, ko ste darovali 100 dolarjev za rdeči križ, kajti hoteli ste s tem pomagati revnim in trpečim, hoteli ste vsaj enkrat narediti lepo, altruistično, skoraj božje dejanje. »Vae, kar boste storili enemu teh najmanjših, boste meni storili,« pravi evanجيلj.

Obe knjižici sta v čast Rakovniškim izdajam, ki jih tako toplo priporoča današnji jubilar št. škof dr. Rožman, kateremu je zadnja tudi posvečena.

Nove skladbe

Minko Bric: Sheheradzada. Fantastični valček za klavir in dve violini. Ljubljana. Samozaložba. — Če se komu zdi naslov te skladbe nerazumljiv, omenim, da je zložil Rimsky-Korsakov simfonično suito z istim naslovom. Sultan Šahriar je prisegel, da bo vsako svojo ženo po prvi noči usmrtil. Isto bi doletelo tudi Sheheradzada, če si ne bi rešila življenja na ta način, da je sultanu tisoč in eno noč zapovrstjo pripovedovala tako napeta pravljica, da je sultan z usmrtitvijo od dne do dne odlagal in ji je končno sploh podaril življenje. Skladba s tem naslovom bi, praktično vzeto, pomenila pisano vrsto glasbenih slik ali odlomkov. V konkretnem primeru imamo pred seboj vrsto valčkov s privedkom »fantastični valčki«, ki si sledijo v nevezani vrsti. Skladba je zložena za klavir in dve violini, more se pa izvajati tudi s samim klavirjem; v tem primeru je seveda vsa melodija bolj preenostavljena; obe violini prinašata včasih bolj včasih manj s klavirjem organsko zrasle figurecije. Podobnih domačih skladb salonskega značaja skoraj pogrešamo, zato bo z Bricovimi skladbami ljubiteljem plesne glasbe ustrezno. Sicer dobimo v harmoniji nekatere nagle, nejasne okrete, ki bi jih bilo dobro izgladiti; tudi nekaj napak se je vrnilo v tisk; splošno gledano pa skladba svojem namenu odgovarja in jo priporočam v nakup in izvajanje.

M. T.

KULTURNI OBZORNİK

Dve produkciji Glasbene Matice

V zadnjih dneh je priredila šola Glasbene Matice dve nadaljnji produkciji svojih gojencev; v tem šolskem letu sta to bila že četrta in peti nastop te vrste. Imeli smo priliko slišati, če smo prav šteli, 44 učencev in učenek. Od teh je bila močna večina iz klavirskega oddelka (38); za njim je prišel violinski oddelak z 10 učenci; eden pa je tudi nastopil s flavto. Posameznih učencev, tudi tistih, ki so se s svojo igro posebej odlikovali, to pot zaradi dolge vrste ne bomo naštevali. Lahko rečemo, da je bil ves nastop zelo skrbno pripravljen in smo tudi najmanjše po letih in najmlajše po študiju z veseljem poslušali; poleg teh smo pa slišali lepo vrsto naravnost koncertnih točk, posebno iz klavirskega oddelka. Posebno omenjamo, da je bilo izvajanih okoli 10 točk domačih avtorjev. Od turjih, ki so na podobnih sporedih redko kdaj na vrsti, je pa vredno omeniti Hindemitha, Häbo in Albaniza. Med klavirskimi točkami sta bili dve tudi štiričetni; med violinskimi ena za dvojne gosli in klavir. Učiteljske moči, ki so nastop vložile veliko truda, za kar tudi uspeh ni izostal, so naslednje: iz klavirskega oddelka: Černivčeva, Bradačeva, Sanečnova, Dernovškova, Bizjakova, Kolaričeva, Strukelj-Verbičeva, Šesková, Hrašovčeva in Lipovškova; iz violinskega oddelka: Gregore Jurij, Ivančič Avgust in Saneč Kar-

lo; flavtist študira pri Slavku Korošcu. — Številno občinstvo je vsem imenovanim k doseženim uspehom izrazilo svoje živo zadovoljstvo.

M. T.

Dve rakovniški knjižici

V kratkem sta izšli zopet dve Rakovniški knjižici št. 219—20 in 221—22, ki jih po ceni eno lro dobivajo naročniki ali pa se lahko kupujejo v razprodaji v naših cerkvah. Deset let se izhajajo te knjižice in prav ob jubileju pred mesecem jih je g. škof dr. Gregor Rožman prav toplo priporočil.

Zadnji dve knjižici imata prav zanimivo vsebino. Prva govori o Satanu, druga pa o Kristusovem namestniku na zemlji, Našem očetu papežu Piju XII.

Knjižico o Satanu je spisal dr. Frane Kuflic ter govori o Satanu kot resnični bitnosti, kot zavrnem angelu, ki biva, vodi borbo proti človeku in božjemu kraljestvu, zapeljuje in ubija ljudi. Uvodoma navaja Merežkovskega dualizem dobrega in zlega, ki pa je cerkveno zmoten v tej obliki, kot ga on pojmuje, kajti tu ne gre za boj dveh enakopravnih sil, temveč za upor Satanov Bogu, za upor premaganca iz peklenkega sovražstva do božje podobe v človeku, ker Boga samega ubiti ne more! To je pravo pojmovanje Satana. Da Satan res biva, dokazuje pisatelj nato na podlagi sv. pisma, vere narodov, pa tudi občutja največjih duhov, kakor se kaže v literaturi (Dante, Milton, Goethe), ki ga pojmujejo v pravilnem smislu, Lermontova (Demon) itd., pri nas Men-

čingerja (Abaddon), Lovrenčiča (Trentarski študent). Imenuje te pesnike, ki pojmujejo satana kot zapeljivca in ubijalca, pa omenja tudi one — ki pojo slavospeve Satanu, znane sataniste, kakor so na pr. Baudelaire ali Carducci, Rapisardi! Tudi tu s svojim satanskim pesnjenjem dokazujejo, da je navdihnjeno od Satana. Nato razloži cerkveni nauk o Satanu in njegovem bivanju ter o njegovem delovanju, ki se kaže v borbi proti božji podobi v človeški duši in proti kraljestvu božjemu. V tem boju je knjižica zelo sodobna ter vredna pozornosti.

*

Druga knjižica izhaja ob priliki jubileja našega škofa dr. Rožmana in govori o poglavarju svete Cerkve papežu Piju XII. pod naslovom Naš oče. Pisatelj govori o Kristusovi zapovedi o ljubezni, ki je temelj Cerkve in ki jo izpolnjujejo Njegovi krmarji ter ji je vedno zvesta. Omenja papeža Benedikta, ki je v prvi svetovni vojni izkazoval ljubezen, ter je v tem zdel sodobenega papeža Pija XII., ki je velik v ljubezni. In tu pisatelj sedaj obravnava z dokumenti dejanje papeževe velike ljubezni; njegov veliki napor za mir, za boljše bodočnost, za tolažbo in pomoč. Ta napor se kaže zlasti v Vatikanu, v skrbi za vojne žrtve, v delu papeževega obveščevalnega urada, njegove skrbi za taborišča, delo papeževega radia v službi ljubezni itd. Tako zasluži sedanjega papeža resnično naziv »angelski pastir«, ki z ljubeznijo varuje svojo čredo sredi vojnega viharja in grozot. »Naš oče, skupen oče človeštvu, ki se bori z ljubeznijo za bratstvo vseh narodov.

Šestdesetletni jubilej škofa dr. Gregorija Rožmana

Ljubljana, 8. marca.

Jutri dne 9. marca slavi ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman šestdesetletni svojega življenja. Zasedel je škofijsko stolico za velikim Jegličem v res velikih in odgovornih časih, ki zahtevajo moza na mestu, zahtevajo velikopoteznosti in neomajne odločnosti. Škofovska služba je pastirska, učiteljska in svečeniška. Na vseh teh področjih ima škof veliko odgovornost pred Bogom in pred svojim ljudstvom, kajti kot božji predstavnik je dolžan oznanjati besedo, nastopati, bodi prilično ali neprilično; prepričevati, svariti, opominjati z vsem potrpljenjem in učiti. Nasledniki apostolov nimajo danes nič lažje službe, kakor so jo imeli apostoli sami. Tudi danes so ljudje kakor v Pavlovih časih, ki se odvrtaajo od resnice, obračajo se pa k bajkam. Dobri pastir skrbno bdi nad čredo ovc in ne pusti, da bi volkovi v pristnih ali v ovčjih oblačilih prišli med njegovo čredo in trgali ovce. In škofovska služba je služba pastirja, ki čuva zaklad resnice, čuva svoje vernike pred zmotami in pred zapeljivci, ki bi radi vernike zapelali v zmoto in v pogubo. Od prvih časov krščanstva, ko je še apostol Pavel s svojo bistrostjo in velikopoteznostjo oznanjal blagovest in zalival mlado krščanstvo ter ga čuval pred viharjem zmot, pa do danes, ko krščanstvo mrda ne grozi toliko kakšno krivoverstvo, temveč temeljno sovraštvo do vsega, kar je božjega in Kristusovega, se še vedno kakor z zlatimi črkami napisan blesti napis: oznanjaj besedo, nastopaj, bodi prilično ali neprilično; prepričuj, svari, opominjaj z vsem potrpljenjem in učenjem!

Zares težka in odgovorna je škofova služba, tem težja in odgovornejša, čim večji in odgovornejši so časi, ki v njih opravlja svojo službo. Škof dr. Gregorij Rožman je že od prvih ur svojega škofovanja sledil z vso vztrajnostjo besedam sv. Pavla o dolžnostih škofovske službe. Kot katoliški učitelj je učil, je opominjal, je svaril, bodi prilično ali neprilično. Njegova beseda, ki se je morda mnogim zdela katerikrat nerazumljiva, neprikladna, je s časom vedno prila do izraza kot edino pravilna, kot beseda učitelja Cerkve, ki ne govori za sebe ali iz svoje ozkorsne osebne ograjenosti, temveč iz zaklada tisočletne tradicije cerkvenega pastirovanja ter z edinim namenom, da ljudstvo

zve za pravo resnico. Kot vladika pa škof dr. Gregorij Rožman že trinaesko leto modro vlada in ureja svojo škofijo. Za časa njegove škofovske službe je zrasla prevažna ustanova Katoliške akcije in se razmahnila že skoraj po vseh stanovih. Za njegovega časa je zasedala važna škofijska sinoda, ki je uvedla v škofijo novega duha in nov zalet med dušnimi pastirji. Prav tako sta se v času njegovega službovanja vršila dva velika kongresa: vsedržavni evharistični kongres leta 1935 in mednarodni kongres Kristus Kralja v Ljubljani leta 1939. Poleg tega je značilna za njegovo udeleževanje velika razgibanost v vse smeri kakor tudi v vse plati javnega življenja. Njegov vpliv je vedno segal v vse vrste ljudskih činilcev. Zlasti pa slovi škof dr. Gregorij Rožman po svoji veliki povezanosti z ljudstvom. V tem se popolnoma ujema z

Škof dr. Gregorij Rožman in mali človek

Ko je 14. julija 1929 pokojni nadškof dr. A. B. Jeglič posvečeval svojega naslednika v škofa, mu je pri obredu posvečevanja zastavil med drugimi tudi to vprašanje: »Ali hoče biti do revežev, popotnikov in vseh pomoči potrebnih zaradi Gospodovega imena ljubezniv in usmiljen?« Z vso pripravljenostjo svoje duše mu je nato novi škof dr. Gregorij Rožman odgovoril: »Hočem.«

Ce bi si danes prevzvišeni gospod jubilarit izprašal svojo vest, kako je držal to svojo obljubo skozi vsa leta svoje visoke službe, bi se v duhu morala odpreti pred njim njegova sprejemna soba. Ce bi z njim pogledali za vsa leta nazaj, bi videli dolgo, nepregledno množico ljudi iz vseh stanov, ki stopajo drug za drugim v njegovo sprejemnico. Med njimi pa prevladujejo tisti, ki so vsi skromni in ponižni, preprosti in revni, vsi v skrbah za vsakdanji kruh prišli z zaupno prošnjo do svojega nadpastirja. Prišli so, da bi mu odkrili svoje težave in skrbi življenja, da bi ga prosili sveta in tolažbe ter pomoči. In videli bi podobno dobrega nadpastirja, kako se ljubeznivo klanja k vsakemu, mu že od daleč nudi svojo posvečeno desnico v pozdrav, ga ljubeznivo posadi k svoji mizi in z vso očetovsko pozornostjo posluša in posluša. Popolnoma pozabi nase in svoje številne vsakodnevnne skrbi in misli samo na osebo, ki

Škofu dr. Gregoriju Rožmanu

Crucis pondus et praeium

ŠKOF DOKTOR GREGOR ROŽMAN, naš vladika, Katoličanom nadpastir slovenskim, Obramba vere, jez strastem peklenskimi, Fanfara trombe božjega vojnika,

Učitelj rodu, ki izgublja pot!

Do prave domovine v božji slavi,

Razglašajoč po širni očetinavi

Rovarjem vere boj, boj vsaki zmoti:

O, križ izbral si si za breme svoje,

Želeč, da križ naj bo Ti i plačilo,

Moč muke božje tu, nje slavo v nebil!

A to Srce, kateremu izročilo

Na Tvojo vremo ljudstvo je vse boje:

Usmiljeno naj njemu bo in Tebil!

njim besede sv. Pavla, ki pravi: »Zakaj vsak veliki duhovnik se jemlje izmed ljudi in se postavlja za ljudi v tem, kar se nanasa na Boga...« Morda to čutenje in ta povezanost z ljudstvom nista prišla pri nobenem ljubljanskem škofu tako do izraza, kot pri sedanjem. In ta lastnost mu daje tudi tisto veliko popularnost, ki jo zlasti uživa pri povprečnem slovenskem človeku.

Nič čudnega torej, če se ob tej šestdesetletnici čutijo vsi ljubljanski verniki tako tesno ob svojem škofu, saj je ves iz njih in ves zanje. Brez dvoma smo upravičeni, da v njihovem imenu želimo svojemu prevzvišenemu nadpastirju ob tej priložnosti, da bi njegova nadpastirska palica še delgo vladala v vse pravici in ljubezni nad ljubljansko škofijo in da bi njegova velika služba imela tisti uspeh, ki vodi do »kronne pravice«.

sedi pred njim. Kako se zna popolnoma vživeti v človeka, njegovo srce začuti bol trpina in trpi s trpečimi. Z vso ljubeznijo usmiljenega Samarijana priliva olja na rane, tolaži in išče rešitve in pomoči. Iz njegove sobe vidimo odhajati revnega študenta, osirotelega umetnika, mater s številno družino pa majhno plačo, berata ob palici in starko s culo v roki. Vsi hite pripovedovati: Škof nas je sprejel, škof nas je razumel in škof nam je pomagal. Vso svojo plačo nam je razdal in še drugod je znal poiskati in poprositi, samo da je mogel pomagati nam...

Tako vstaja pred nami slika dobrega nadpastirja. Nikdar se ne utruji. Vsi se mu čudijo, kako more cele dneve posvetiti le drugim, kako more cele dneve poslušati tožbe in prošnje, da se ne naveliča in ne utruji. On pa odgovarja kakor pri posvečenju: Zaradi Gospodovega imena hočem biti ljubezniv in usmiljen do revežev, popotnikov in vseh pomoči potrebnih...

Imela je ljubljanska škofija v svoji zgodovini že odlične škofove, odlične vladarje, goreče pastirje. Gotovo pa ni imela ljubljanska škofija škofa, ki bi bil tako ljubezniv in usmiljen do revežev in potrebnih, kakor je sedanji vladika dr. Rožman. Sin preprostega slovenskega koroškega kmeta se ni iznevil svojemu preprostem stanu, iz katerega je izšel. Dasi ga je Bog postavil »med kneze svojega ljudstva«, je njegovo srce ostalo med tem ljudstvom, ostalo preprosto in rahlo čuteče za vsako bol našega trpečega človeka. Ves skromen in preprost pozablja na svoje dostojanstvo in se sklanja k revnim in trpečim, ponavljajoč Pavlove besede: »Kdo je slaboten in bi jaz ne bil slaboten?« (2 Kor 11, 29.)

Zato pa danes ob njegovem jubileju vstaja nepregledna množica vseh tistih, ki so že občutili toploto in tolažilno moč njegove besede, ki so že tolikrat prišli za njegovo dobrotno roko, vsi ti vstajajo in mu najbolj vroče voščijo za njegov jubilej prirčno proseč Gospoda, naj jim še dolgo ohrani ljubeznivega in usmiljenega nadpastirja.

Besede vladike in učitelja

Sedanji čas s svojimi strašnimi boji in velikim trpljenjem močno preizkuša našo vero v Boga, Očeta in modrega Vodnika vseh ljudi.

Kako krasni zgledi junaške stanovitnosti in zvestobe v veri so nam brezštevilni mučenci! Bili so nam nekoč tako tako daleč — danes so nam čudno blizu. Palme mučeništva so zrasle tudi na naših tleh, naša domača zemlja je orošena z mučeniško krvjo naših bratov in sestra, ki ste jih poznali, z njimi delali, z njimi v cerkev hodili, z njimi živeli. Morali so dati življenje, ker so odklanjali, česar po svoji vesti in po svojem verskem prepričanju niso mogli in niso smeli storiti. Zvesti so bili in stanovitni v veri, zato so morali pasti.

Vztrajajte! Ostanite zvesti! Ne dajte se zbegati, ne prestrašiti ne od laži, ne od krivic, ne od preganjanja. Kristus je zmagal in z njim bo zmagal vsak, ki ohrani vero.

Združite se vsi, ki verujete v Boga ter sebi in potomcem želite življenje, lepše in boljše, kakor ga ponuja brezbožni komunizem. Združite se in preprečite, da tisti, ki so z vami sicer iste krvi, a s tujo blodno miselnostjo zaslepljeni, ne bodo mogli več pokončavati najboljših in najplemenitejših bratov in sestra, ki bi bili najbolj sposobni graditi pravičnejšo bodočnost.

Kot škof pa odkrije izhodno točko, iz katere namerava zgraditi Katoliško akcijo. Ganiljivo je, kako utemeljuje sedanjo in nujno Katoliško akcijo. Opusti zunanje in razumarske nagibe in kot poslušen sin Cerkve izpove: To (Katoliško akcijo) zahteva sv. oče. Kar zahteva od vseh, vedno govori in povsod priporoča, moramo verovati, da to hoče Bog sam, da nas hoče božja Previdnost pripraviti za odločilni boj, ki ga nam bodočnost z brzimi koraki prinaša. Tako je pisal konec leta 1930 duhovnikom. Naj govori sedanost, če je prav gledal!

Previdnost nam je ponujala sredstvo, a mi ga nismo sprejeli. Škof je zastoj klical: Spoznajmo čas, v katerem živimo (1. 1932)!

In zaželeni sadovi? Zazdelo se je, da jih ni, da si akcija ne more utreti pota v življenje in da je zašla v zastoj. Pa ni bilo tako. V tistih dneh smo dobili pravi pojem, primerno obliko, da je ideja Katoliške akcije zažela resnično življenje. Mnogi so zatrjevali, da je Katoliška akcija le verska obnova, notranje poglobljenje, krščansko življenje in podobno. Ona je vse to, pa zaradi tega še ni Katoliška akcija. Škof je povedal, da je predvsem soudeležba vernikov pri cerkvenem apostolatu. Katoliška akcija je torej eminentno delo najvišje ljubezni do bližnjega. Ne v njegovo telesno odpmoče, marveč za zveličanje njegove duše. Pa ni samo dejanje ljubezni do bližnjega, ampak je tudi dolžnost vsakega vernika, tudi duhovnika, da se briga za dušni blagor svojih tovarišev. To je dolžnost, ki jo nalaga obljuba svetega krsta in svete birme. Katoliška akcija ni luksusa, je dolžnost vsakega človeka na tistem terenu, kjer vrši svoje stanovske dolžnosti.

Skušnja je dokazala, da so stara pravila, ki so nastala na osnovi že obstoječih organizacij, preokorna, da bi se z njimi dosegel ideal Katoliške akcije. Škof je naročil izdelavo novih pravil za intenzivnejše in pravičnejše delo pri Katoliški akciji. Nova pravila je potrdil 20. sept. 1936.

Škof v cerkvi

Najlepši naziv Cerkve je: Cerkev je naša duhovna mati. Po svetem krstu nas je rodila v nadnaravno življenje, v sveti birni ga po svojih škofih utrjuje, v sveti Evharistiji in sveti pokori nam ga ohranja in veča, v zakramentu mašniškega posvečenja nam po svojih škofih naklanja vedno nove delice zakramentov, duhovnike Kristusove. Po svojih škofih z naukom resnice odstranja iz družbe in sre grozote teme, kaže lepoto življenja po božjih postavah ter tako rosi obilnost blagoslova božjega na naše življenje. Zato vzklika sveti Avgustin: »O sveta katoliška Cerkve, ti resnična mati vseh kristjanov, ti objemaš bližnjega s tako ljubeznijo in v takim usmiljenjem, da najdejo pri tebi duše kaj več kakor le zdravje za svoje različne bolezni, ki jih tarejo zaradi njihovih grehov.«

Sveto mater, katoliško Cerkve smo zato dolžni spoštovati in ljubiti kot moramo spoštovati in ljubiti svojo rodno mater. Dolžni smo se ji pokoriti, kakor naj po božji volji poslušamo svojo zemsko mater. In koliko božjega blagoslova, koliko miru in sreče prinaša v družino spoštovanje, ljubezen in pokorščina materi, ki jo vodijo božje postavbe! Koliko blagoslova, koliko miru in sreče bi bilo v družbi, ko bi verniki vsepovsod spoštovali, ljubili in se pokorili materi Cerkvi, ki nas nezmotno uči živeti po božjih postavah.

Spoštovati Cerkve se pa pravi spoštovati papeža in svojega škofa. Ljubiti Cerkve se pravi ljubiti papeža in svojega škofa, da, tudi svojega škofa. Kajti brez škofov ni duhovnikov, ne zakramentov, ne vernikov in zato tudi ne Cerkve in odrešujočih sadov njenega dela. Pokoriti se Cerkvi se pravi, pokoriti se papežu in svojemu škofu. Pokoriti se Cerkvi se pravi celo pokoriti se Bogu po besedah sv. pisma: »Kdor vas posluša, mene posluša.« Zato pravi sveti Ciprian: »Ne more imeti Boga za očeta, kdor nima Cerkve za mater.« Svojega škofa smo torej dolžni spoštovati, ga ljubiti in se mu pokoriti ne zaradi njegovih odlik: učenosti, zgornosti, svetosti itd., ampak zaradi njegove službe. Sveti Pavel piše: »Nas imej vsakdo za služabnike in oskrbnike božjih skrivnosti.« (1 Kor 4, 1.)

Po besedah svetega Pavla je Cerkev tudi skrivnostno naprej živeči Kristus med nami, je njegovo telo in mi smo udje tega telesa. Skupno s Kristusom živimo eno samo nadnaravno življenje, kot žive mladice eno življenje s trto, iz katere prejemajo svoje življenjske sokove. Zdravje trte je zdravje mladice, zdravje telesa je moč posameznih odov. Zato moramo ne le živeti v Cerkvi, ampak moramo tudi živeti s Cerkvijo, to je, stiske Cerkve morajo postati tudi naše stiske, njene bolečine tudi naše bolečine, njeno trpljenje tudi naše trpljenje, njeno veselje tudi naše veselje, njene naloge tudi naše naloge.

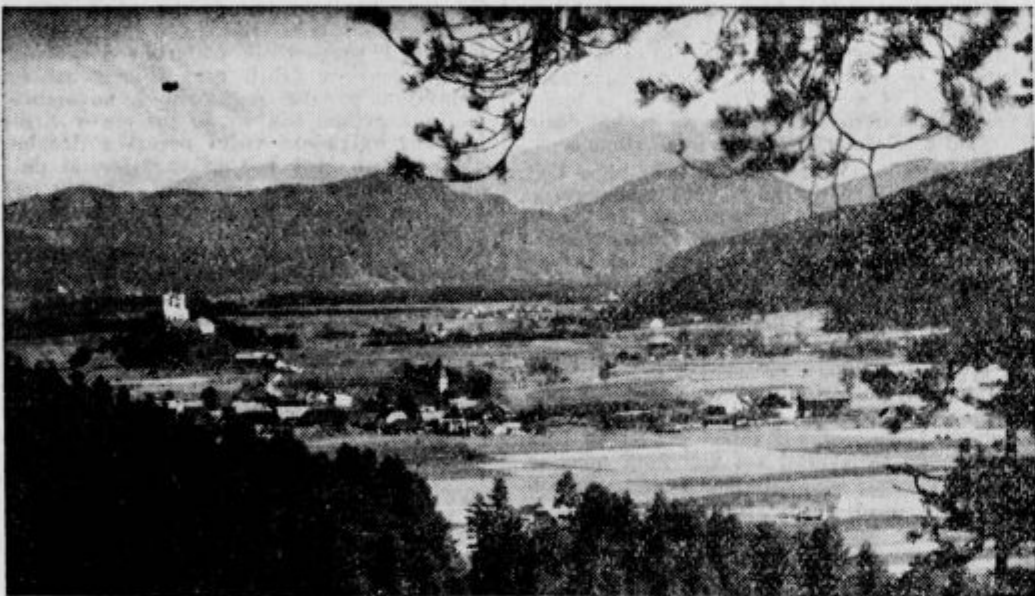
Ziveti s Cerkvijo se pravi živeti s svetim očetom, živeti s svojim škofom. S škofom živeti pa se pravi, njegove bolečine občutiti tudi kot svoje, njegove skrbi kot svoje skrbi. Živeti s škofom se zlasti pravi, poslušati njegove nasvete in želje, podpirati njegovo hotenje, skupno z njim se truditi za izvedbo načrtov in na-log, ki jih ima on.

Ne motimo se in ne varajmo sebe! Cerkev more uspešno vršiti svoje poslanstvo le s sodelovanjem vernikov. Zato je po njih in zaradi njih doživljala svoje pomladi ali noletja, svoje jeseni ali zime. Po svojih vernikih in zaradi njih cvete ali vene, doživlja svoje zmage ali poraze. Njeni verniki so njena pomlad, njena zmaga in njeno veselje, če sodelujejo z njo; njeni verniki so pa tudi njeni porazi, njene zime in njene bolečine, če stoji leno ob strani njenega dela ali celo ovirajo njeno poslanstvo.

Zavedajmo se, da Cerkvi do njenih pomladi in njenih zmag niso nikdar pomagali niti sanjanci niti nergači niti obupajoči niti trenetajoči, ampak pogumni sodelavci s škofi, sodelavci, ki so imeli pogum, nase snrejeti tezo in vročino dneva in jo nositi, dokler jih Bog sam ni odpoklical k sebi. Skrbimo, da bo Cerkev pri nas doživela svojo pomlad! Postanimo pogumni sodelavci svojega škofa tam, kjer nas on hoče imeti. To naj bo naš dar, ki mu ga polni hvalečnosti poklanjamo ob njegovi 60 letnici.

Držimo se trdno svoje vere; bodimo v dno duše prepričani, da je Kristusova beseda, v katoliški Cerkvi govornjena, resnična. V vseh zmotah in lažeh, ki nas obkrožajo, se držimo vere v vedno resnično božjo besedo, ki daje življenje. Ne verjemite nikomur, ki drugače govori, ki vas moti in hoče preobrniti evangelij Kristusov.

(Iz govorov in pastirskih pism škofa dr. Gregorija Rožmana.)

Pliberk s okolico na Koroškem, rojstni kraj škofa dr. Gregorija Rožmana

Škoj Katoliške akcije

Zgodovinar, ki bo čez nekaj let ocenjeval cerkveno-politični značaj devet in dvajsetega škofa na ljubljanskem sedežu in bo iskal značilno označbo, po kateri bi razločil po zunanjih dogodkih tako razgibano škofovsko dejavnost dr. Gregorija Rožmana od vseh njegovih prednikov, bo moral zapisati, da se njegov episkopat loči od drugih po njegovi apostolski vnemi za pravilno spoznanje in pošteno priznanje Katoliške akcije. Slednja je še danes po dvajsetletnem obstoju za mnoge novost, za večino vernikov in mnoge duhovnike še vedno s sedmerimi pečati zapечатena skrivnost. Ljudje, ki hočejo biti dobri verniki, pod vplivom Cerkvi od-tujene miselnosti in veri sovražne propagande menijo, da je Katoliška akcija siten nebodigitreba za dosego svetne oblasti, duševna inkvizicija, nepremišljena zaletlost in nepreračunljiva muhavost, ki nekerkvene kroge razburja, Cerkvi pripravlja škodo in med dobrimi verniki dela razdore.

Od prvega trenutka do danes vsem neosnovanim predsodkom nakljub, prijateljem in sovražnikom ponavlja cerkveno misel, da je Katoliška akcija od sv. očeta ukazani dušnopastirski apostolat, za javno priznanje evangeljskih načel v zasebnem in javnem življenju. Misel je starodavna, nič ni mlajša od Cerkve in prihaja do nas na valovih mučeniške krvi kot angel miru, da osreči človeštvo z mirom, srečo in blagostanjem, ki ga je našemu rodu zapravilo nesrečno brezboštvo. Neizmerna dobrota, ki jo doživlja človeštvo, je ta, da na dlani spoznamo, kako sama razumnost, ki je ni oplodila krščanska resnica, tira narode v neizbežno pogubo in smrt, katero so ji brezvestno pripravili brezbožni vzgojitelji. Katoliška akcija je od božje previdnosti naklonjeni pripomoček za ozdravljenje narodove duše. Ta namreč boleha in umira zaradi napačnih idej, neurejenega čustvo-vanja in zgrešene dejavnosti. Katoliška akcija je edino sredstvo, ki dopolnjuje dosedanja dušno-

pastirski potencial, da zmore priklicati boljše bodočnost. Ona je po papeških besedah nujno, ne-nadomestljivo dušnopastirsko sredstvo, da se v javnosti uveljavi višja in plemenita človeška nara-va, ki bo preprečila izbruhe bestialnosti, kakor jo obožuje in izvršuje veri sovražni komunizem.

Kar nam je danes jasno, je še pred deset-letjem vladala tema. Kaj naj rečemo o svetnih ljudeh, če je nadškof dr. Jeglič odkritosrečno tožil: Papež nekako zahteva Katoliško akcijo. Vsakega škofa o njej povprašujejo pri avdienci. Jaz dolgo časa nisem natanko vedel, kaj obsega ta akcija, pa nisem o njej nič govoril, marveč sem čakal! Prevladovalo je splošno mnenje, da pri nas ne rabimo Katoliške akcije. Ta je bolj za druge kraje, kjer katoličani niso organizirani in so ver-sko zaostali. Pri nas že vse to imamo, kar želi papež. Katoliška akcija, to bo nekako centralno vodstvo versko-vzgojnega dela, ki ga zadostno vrše že obstoječa društva. — »To ni Katoliška akcija,« je zaklical kot škofov zastopnik tedaj še koadjutor dr. Rožman. Nadaljeval je dekanom 12. junija 1930, da si gospodje še niso na jasnem, kaj je Katoliška akcija in v čem je njeno delo; preveč zamenjavajo Katoliško akcijo z že obsto-ječimi društvi.

Zanimivo je na podlagi uradnih izjav v Ško-fijskem listu študirati organizacijski in duhovni vznik in hitro rast Katoliške akcije v apostolski zamisli našega nadpastirja. Vprašanje je zamo-tano in številno prepleteno z mnogimi pomisleki, ker nismo imeli dolocenih papeških navodil in ne zadostne skušnje. Se v začetku leta 1930, priznava, da škofijski odbor Katoliške akcije mora načela Katoliške akcije »še študirati in delati poizku-se«. V eni točki pa se škof dr. Gregorij Rožman odloči od svojih sodelavcev pri reševanju težkega vprašanja. Njegov študij Katoliške akcije osvet-ljuje in vodi nadnaravno gledanje. Že iz odbora Katoliške akcije je organiziral skupno in javno molitev za javne zadeve, ki je žal pozabljena stvar.

Po njih ima naša Katoliška akcija značaj pravno osebnosti, ima lastne organizacije in je bistvena organizacija. Prijatelji starega načina dela so na-sprovali lastnim organizacijam. Zadeva je romala na najvišje mesto. Škof se je s 35 zastopniki naše Katoliške akcije v javni audieneci predstavil pa-pežu. Pismo in ustno poročal o zgradbi, delu, načinu, metodi naše Katoliške akcije, z željo, da naj on odloči o njeni pravilnosti. Dobil je za svoje delo najvišje odobrenje in nepričakovano zado-ščenje. Papež je pred vsem svetom javno priznal pravilnost naše Katoliške akcije. O njej je pisalo vatikansko glasilo »L'Osservatore Romano«. Za-hvalil se je papež državnemu tajniku Pacelliju pismo in je ustno navdušeno govoril o naši Ka-toliški akciji drugim škofom, tako da je čensto-hovski škof vprašal našega škofa: »Povejte mi, kakšno Katoliško akcijo pa imate pri vas, da mi je skoraj ves čas moje audienice papež samo o njej govoril!« Ljubljanska sinoda iz leta 1940 je pravila uzakonila. Katoliška akcija je že izdajala več listov. Danes vodi knjižno zbirko »Naša pot« in izdaja »Revijo Katoliške akcije«.

Kako mu je ljuba, priča njegova vnema za razvoj Katoliške akcije. Delo pri njej je vestna dolžnost. Kdor se ga izogiba, zakrivi grešno ma-lomarnost; ne bo brez velikega greha. Priganja k delu z nenavadno oostrostjo želimo, da bi v tej točki ne bil prerok. Na žalost pa mu čas dajo prav. On je škof slovenske Katoliške akcije!

SGARAVATTI SEMENTI S.A., PADOVA

Sementi di Ortaggi, Foraggi ecc.
Semena za zelenjavo, krmila itd.

Chiedere offerte. — Zahtevajte ponudbo.

S. S. VAN DINE:

15

Umorjeni Kanarček

»Ali jih niste morda odprli vi iz kakršnega koli razloga? Pomislite dobro!«
 »Ne, gospod, je dejal in odločno odkimal. Trdite torej, da nihče ni prišel v plesalno stanovanje skozi vežo, potem ko je gospodična odšla?«
 »O tem ni nikakega dvoma. Zagotavljam vas, da nisem med službenim časom večeraj niti za hip zapustil svojega mesta in nihče bi ne mogel iti mimo mene, ne da bi ga videl. Namo neka oseba je prišla in vprašala po njej...«
 »Torej je le prišel nekdo? Je vzkliknil Markham. »Kdaj? Kaj se je zgodilo? Dobro premislite, preden odgovorite!«
 »Nič posebnega ni bilo, je dejal mladenič ves prestrašen. »Nek moški je prišel, pozvonil na njen zvonec in takoj nato odšel.«
 »Nikar se ne brigajte za to, če je stvar važna ali ne — mu je hladno in odločno dejal Markham. »Ob kateri uri je prišel ta človek?«
 »Okrog pol desetih.«
 »Kdo je bil to?«
 »Mladenič, ki je tudi prej že prišel večkrat. Njegovega imena pa ne vem.«
 »Pripovedujte mi natančno, kako je bilo, mu je dejal Markham.
 Spively je zopet požrl slino in si ovlažil ustnice. Nato pa je začel pripovedovati:

»Priatelj je vstopil in šel k vratom stanovanja. Dejal sem mu: »Gospodične ni doma.« On pa je kljub temu šel k vratom in mi dejal: »Pozvonil bom, da se prepričam.« V tem trenutku se je zasvetila lučka na telefonski deski in pustil sem ga samega ter se odzval pozivu. Prijatelj je pozvonil in potikal na vrata. Seveda se nihče ni oglašil. Mladenič se je takoj vrnil in dejal: »Mislim, da imate prav.« Dal mi je pol dolarja in odšel...«
 »Ste ga zares videli oditi?« Markhamov glas je izdal razočaranje.
 »Seveda sem ga videl. Pred hišnimi vrati si je prižgal cigareto in krenil proti Broadwayu.«
 »Rožnati listi padajo drug za drugim, se je leno oglašil Vance. »Položaj postaja silno zabaven.«
 Markham se ni hotel izgubiti zadnjega upanja, da bi našel rešitev to skrivnostne zadeve, zato je vprašal dalje:
 »Bi mi mogli opisati mladeničevo zunanost?«
 Spively se je zravnil in odgovoril z vnuom, ki je izdajala, da se je za obiskovalca zelo zanimal.
 »Bil je videti precej odličen... star kakih trideset let. Obleden je bil v večerno obleko, imel je elegantne čevlje in svileni srajco z majhnimi gubami...«
 »Kako? Kako?« je vprašal Vance s hlinjeno nevestnostjo in se naslonil na naslanjajo divana.
 »Svileno srajco in večerno obleko? To je ne navadno!«
 »Saj se mnogi tako oblačijo, je prizanesljivo pojasnjeval Spively. »Je pač taka moda za ples.«
 »Govorite resno?« Vance je bil videti ves presenečen. »Moral se bom o tem zanimati... In ko je gospod obstal, da bi si prižgal cigareto, jo

je brez dvoma vzel iz ploščate in podolgate škatlice, ki jo je imel spravljeno v žepu telovnika?«
 Mladenič je z začudenjem in občudovanjem pogledal Vanceja.
 »Kako morete vedeti to?« je vzkliknil.
 »To je čisto preprosta ugotovitev, je pojasnil Vance. »Podolgate cigarete doze so zelo primerne večerni obleki s svileni srajco!«
 Jasno je bilo, da je Markham nevoljen zaradi Vancejevega vmešavanja in je posegel v razgovor, da bi mladenič mogel nadaljevati svoje opisovanje.
 »Njegovi lasje so bili skrbno poglajeni. Videlo se je, da so precej dolgi, vendar pa so bili pristrženi po zadnji modli. Imel je majhne brčice in rdeč nagelček v gumbnici. Nosil je usnjate rokavice.«
 »Pravcati Brummel, pri moji veri!« je zamrmral Vance.
 Markham, ki ga je še vedno obvladovala misel na nočne lokale, je nagrbnil čelo in vzdihnil: Vancejeva opomba je usmerila njegove misli v precej neprijetno stran.
 »Je bil mladenič visoke ali nizke postave?« je vprašal.
 »Ni bil zelo visok... Približno tako visok kot jaz...« je odgovoril Spively. »Precej vitke...«
 Iz njegovega glasu je bilo mogoče spoznati, da je za omenjenega mladeniča čutil precejšnje občudovanje, kakor da bi v njem našel svoj vzor elegancije. To občudovanje in razkošna obleka mladega telefonista nam je precej jasno pokazala, kakšen je moral biti obiskovalec, ki je sredi okrog desetih prišel obiskat umorjeno plesalko.
 Ko je Spively odšel, se je Markham dvignil in šel preko sobe skoraj zavil v oblak dima svoje cigare, medtem ko ga je Heath gledal z namršeno

nimi obrvmi. Tudi Vance se je dvignil, se pretegnil in dejal:
 »Zdi se mi, da je glavno vprašanje ostalo nerešeno; kako neki je mogel priti v sobo morilce lepe Marijete?«
 »Veste, gospod Markham, je nenadoma izjavil narednik, »vprašujem se, če naš prijatelj ni prišel semkaj že prej, popoldne... Morda je prišel skozi stranska vrata, preden je vratar ta zaprl. Morda je vstopil z vednostjo gospodične Odell in morda ga je sama skrila, ko je prišel drugi prijatelj, da jo odvede k večerji...«
 »Tudi to je mogoče, je odvrnil Markham, »pokličite zopet sobarico in videli bomo, kaj moremo spraviti iz nje.«
 Ko je ženska zopet stala pred njim, jo je vprašal, kaj je delala prejšnjega dne popoldne. Izvedel je, da je okrog štirih popoldne odšla v mesto nakupovati in se je vrnila okrog pol šestih.
 »Ali je imela gospodična Odell kakega obiskovalca, ko ste se vrnila?«
 »Ne, bila je sama,« je naglo odgovorila ženska.
 »Ali Vam ni povedala, da je dobila kak obisk?«
 »Ne, gospod.«
 »Ali bi ne bilo mogoče, da bi bil kdo tukaj skrit, ko ste se vrnila?«
 Ženska se je začudila in bila je videti celo nekoliko vznemirjena.
 »Kam neki naj bi se bil skril?« je vprašala in pogledala okrog sebe.
 »Skriti bi se vse polno... Lahko bi se skril v kopalnici, v kateri izmed omar, pod posteljo, za zavese...« ji je pojasnjeval Markham.
 Ženska je odločno odkimala.

IMMINENTE - PRINODNI SPORED
CINE KINO
TELISIR D'AMORE
LIUBAVNI NAPOJ
MARGHERITA CAROSIO
ARMANDO FALCONI
ROBERTO VILLA
UN FILM DI PRODUZIONE
F.L.M. - L. F. Z. V. A. L. A.
FONOTON - LUX
DIRETTORE A. PALERMI

**Vendita all'asta
Dražbena razprodaja**
giovedì 11 Marzo 1943
XXI, alle ore 10, presso la Sede dell'Ente confisca beni al rivoltosi, Piazza Napoleone No 7/2 in Lubiana, si venderanno all'asta, sulla base di perizia in lire 19.300, macchinari e materiale della falegnameria Jevnikar Antonio. Condizioni vendita visibili presso Ente.
Venerdì 11. marca 1943/XXI ob 10 se bodo prodajali na dražbi na sedežu urada za zaplenbo premoženja upornikov, Napoleonov trg št. 7/2 v Ljubljani, na podlagi ocenitve Lir 19.300, stroji in material mi zaria Ant. Jevnikar. Pogoji razprodaje so na vpogled pri uradu.
Il Comm ssario Straordinario — Izredni komisar
Avv. LUIGI PILO

GIUSEPPE LUGO **GIUSEPPE LUGA**
HA INCISO ESCLUSIVAMENTE PER LA
SO SNELI IZKLJUČNO LE NA PLOŠČE
CETRA
LE PIU BELLE CANZONI DEL FILM
NAJLEPŠE PESMI IZ FILMOV
**MILIARDI CHE FOLLIA - BOGASTVO IN SRECA
e SENZA UNA DONNA - BREZ ŽENE**
DEI QUALI E PROTAGONISTA — V KATERIH JE GLAVNI IGRALEC
MILIARDI CHE FOLLIA!
(di Lazzaro Dole) Canzone ritmo allegro
CAVALLINO CORRI E VA
(di Lazzaro Bruno) Canzone caratteristica
PICCOLA MIMI
(di Lazzaro Dole) Canzone ritmo moderato
MILIONARIO CHE FOLLIA
(Bixio-Nisa) Canzone ritmo allegro
SENZA UNA DONNA
(Bixio-Nisa) Canzone ritmo allegro
IO NON POSSO CANTARE ALLA LUNA
(Bixio-Nisa) Canzone serenata
S. A. CETRA Viale Poggio Imperiale 54
FIRENZE — Telefono 22-860

Podmornice — plavajoča oskrbovališča,
ki dajejo podmorničnemu vojskovanju še dosti večjo veljavo
Iz Berlina poročajo: Vojni dopisnik Herbert Sprang je postal časopisu »Münchener Neuste Nachrichten« dopis, ki v njem piše naslednje:
Noč in dan poteka delo po nemških ladjedelnicah, ki kar tekmujejo med seboj, kako bi podmornicam, ki se tako zmagovito vojskujejo, dali v bodoče še večje možnosti za doseg njihovih ciljev. V vedno večjem številu so se letos začele pojavljati na Atlantiku prostorne petrolejske podmornice. Nemška vojna mornarica je s svojimi podmornicami-cisternami postavila toliko plavajočih pomorskih oskrbovališč, kakor si jih ne more zgraditi nobena druga država na svetu.
Nove nemške podmornice-cisterne se čisto rešujejo najpomembnejše naloge glede oskrbovanja drugih ladij z vsemi mogočimi potrebščinami. Tako na primer oskrbujejo bojne podmornice z novimi torpedi, če so prejšnja pri napadih na sovražne ladje že porabile. Vozijo pa jim potem tudi druge potrebščine, predvsem hrano za podmorniške posadke ter bencin, če ga je takšna bojna podmornica že toliko porabila, da ne bi mogla več pripluti nazaj domov. Tako podmornica cisterna hiti od podmornice do podmornice kakor kak »plavajoči hotel«, ki išče svoje goste, da bi jim postregel.
Podmornice-cisterne, pravijo, so zelo duhovito zgrajene in so pri njih graditvi računali z vsemi mogočimi nevarnostmi. Tudi tedaj, kadar je morje hudo nemirno, podmornice-cisterne lahko naglo vzdržujejo zvezo z bojnimi podmornicami. S seboj lahko vozijo velike množine bencina, in ga včasih po cele ure pretakajo sredi oceana na bojne podmornice. Če se pri tem zalaganju z dragocenim gorivom prikaže na obzorju kakšen sovražnikov rušilec ali letalo, se obe podmornici naglo spustita v globino in nadahujeta s pretakanjem bencina, dokler to delo ni povsem opravljeno in gre potem podmornica-cisterna iskati svojega naslednjega gostca. Posadki na sovražnikovi ladji ali letalu se niti ne sanja ne, da je v bližini, komaj nekaj metrov pod morsko površino mogočno oporišče za nemške ladje. Take podmornice-cisterne lahko omogočijo tudi popravljanje poškodovanih bojnih podmornic kar daleč zunaj na odprtem morju. Z njimi potujejo tudi zdravniki, ki zunaj na morju

pregledujejo bolnike in ranjence z bojnih podmornic. Če je njihovo zdravstveno stanje težko, jih naglo odpeljejo domov v bolnišnico.
Bojne podmornice potemtakem niso prav nič navezane na kakršno koli oskrbovališče ob morski obali ter lahko po več tednov ostanejo zunaj na bojnem področju, oddaljenem milje in milje od domovine, dokler tudi slednja med njimi ne doseže svojega cilja.
Z iznajdbi podmornic-cistern se vojskovanje s podmornicami na odprtem morju dobilo le dokaj večjo veljavo, kakor jo je imelo doslej, saj bojne podmornice lahko neprimerno dlje zdrže v oddaljenih vodah, kakor pa bi, če bi bile navezane samo na oskrbovališča ob domači obali.

TEL. KINO UNION 22-21
Odlični film iz življenja mladih deklet
»TRI PRIJATELJICE«
V glavni vlogi: Lilla Stivi, Roberto Villa, Irasema Dillan, Carla di Poggio in drugi.
Predstave: ob delavnikih ob 16 in 18.15; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30
TEL. KINO SLOGA 27-30
Ali ne poznate še zadnjih pustolovščin Georga Formby-a? — Oglejte si jih v filmu
»NE IŠČI GORJA«
In nasmejati se boste do solz. V glavni vlogi: George Formby, Garry Marsh, Martita Hunt. — Predstave ob običajnih urah!
TEL. KINO MATICA 22-41
Radi izrednega zanimanja za film, ga predvajamo pri vseh današnjih predstavah, to je ob 14.30, 16.30 in 18.30
»DUNAJSKA KRI«
Največji slager sezone! Willy Forstova umetnina! Po operi Joh. Straussa. Film sijajne glasbe, nepretrganega humora, plesa - Willy Fritsch, Maria Holst, Hans Moser, Theo Lingner...

Umrla nam je naša ljubljena mama in teta, gospa
Karolina Kotnik roj. Fabijančič
vdova po fotografu
Pogreb drage pokojnice bo v torek, 9. t. m. ob 17 z 2al, iz kapele sv. Petra k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 7. marca 1943.
Zalujoči: Zlalka, hčerka, Ludvik, sin in ostalo sorodstvo

**Ljubezen
Kristine Homanove**
»Moja pesem — umetnost, ne, o umetnosti skoraj ne bi mogla govoriti, čeprav sem študirala in se vadila z vso svojo močjo; toda, da bi lahko govorila o umetnosti, bi jo morala obvladati bolj sproščeno, bi morala prepevati iz ljubezni do umetnosti same. Tega pa ne morem, žal, ne morem!«
»Učila sem se petja za svojega očeta, za očeta, ki sem ga ljubila bolj kot vse na svetu. Moja takratna učiteljica — ah, bila je tako velika umetnica — je tako želela, da bi me dvignila v slovito pevko; da bi pela po svetu, da bi sprostila svoj glas in dosegla kaj velikega. Tudi sama sem verovala vase in si prizadevala; oblikovala in kovala sem svoj značaj in izgojevala v umetniškem prizdevanju. — Vendar, prav tako rada, da, še rajši sem vse opustila, ker je oče tako želel. Ugodila sem mu s pridržkom, to pa zaradi resnice in svobode. Vse je bilo v tistih časih tako težko. Moj ljubi oče me ni razumel. Za visoko ceno in z veliko srčnostjo sem si kupila takrat svojo trpkost do brina. Bilo je vse zaman. Oče je umrl. In moj glas je prav tako zamrl. Pet let je od tega, od kar spet pojem. Pojem spet za človeka. Ne, prava umetnica res nisem!«
Vsa vitka in gibka je stala ob črnem klavirju, obločena v belo, mehko obleko, na katero je padala večerna svetloba. Tih in pazljivo se je dotaknila njena roka velike plošče, dišeče po plame-

nitem tesu in pokrila klavir. Potem je rekla čisto tiho:
»Sem samo žena.«
Tudi Eriku Bergenu je rada pela, zelo rada. Čutila je, da ima čutečega in razumnega poslušalca. Tako hvaležno jo je poslušal, da jo je veselilo in ganilo.
Kristina mu je veliko pela; vse plemenite in vroče pesmi, velike arije in prelepe italijanske cerkvene pesmi.
Mlada taščica ni več zbežala s svojega mesta na verandi, kadar je prišel.
Pisatelj Bergen se je seznanil z vso njeno glasbeno zakladnico.
Zaupala mu je tudi vsako cvetko, vsako plemenito sadno drevo na vrtu.
Njegov roman je rasel in se razvijal v toploti nekoga, ki ga je poslušal z globokim zanimanjem.
Tako je šlo skozi vse poletje.
Na sprehodu po jesenski pokrajini.
Prišla je jesen. Travniki so se zavili v rjavozeleno barvo, v gozdovih pa je prevladovala zlatorumena. Ko je torej prišla jesen, je pozvonilo v Homanovi hiši zelo zgodaj, ob nenavadni uri. Erik Bergen je prišel na Poljane.
Več dni je presedel brez odhoda pri pisalni mizi in delal, delal. Ure in ure je pisal in roman se je bližal svojemu koncu. Prežet s srečo ustvarjanja in poln nemira zaradi dela, ki bo zdaj pa zdaj dozorelo, si je hotel privoščiti nekaj ur odhoda, nekaj ur vedre, zlate svobode.
Ali bi šla gospa Kristina z njim?
Ali bi hotela z njim na izlet v tako tople, tako slikovito jesensko pokrajino?

Gospa Kristina se je za hip začudila. Takoj za tem pa je bila vesela, nenavadno vesela in je privolila. Hitro se je preoblekla in si nadela na svoje plave kite svoj lepi, beli klubok. Služkinji je še naročila to in ono, poklicala velikega bernardina in potem sta odšla.
Zavila sta skozi kostanjev drevored, kjer so se igrali otroci in se veselili rdečkastih plodov, ki so padali z dreves in se razpokali. Sonce je prijetno grelo in sipalo zlate žarke skozi špranje med vejami. Hitela sta dalje mimo pokopališča v živo, rdečkasto mejo, mimo spokojnih njiv, čez polja, vse naprej ob mirni reki. Če ju je kdo srečal, se je zaustavil in gledal za njima.
Kakor melodija je zvenel njun smeh skozi jasno ozračje. Zdelo se je, kakor da izžarevata nekaj nenavadnega: Kristina je bila to jutro čudovito lepa, Erik pa je stopal ob njej prožno in zmogljivo.
Pripovedoval ji je vesele zgodbe, drugo za drugo. Bil je zgovoren, bolj kakor kdaj koli. Kakor da bi hotel premagati nekaj, kar bi hotelo bolj glasno govoriti kakor mogoče sonce, bolj glasno kakor veter s svojo razposajenostjo in svojo strastjo.
Užitek gledanja je bil sedaj, ko je gledala Kristina svet skozi okno Bergenovih besed, dvakrat večji. Presenečena ga je poslušala in se čudila, kako vidi in gleda. Kako je užival pokrajino v velikih obrisih in v vseh malih podrobnostih! Koliko življenja je videl tod okoli, kako ga je znal piti po svojih očeh!
Kristina mu je povedala, kaj je videl, ko je priprl oči in jih zasenčil z dlanjo. Erik Bergen se je začudil in ji pritrldil, da je uganil. Zazrl se je v njen obraz, potem pa jo je vprašal, če pozna pesmico »Oči, moja ljuba okenca...« Da, Kristina jo pozna in jo zna na pamet.

Bergen se je zamislil. Nekaj časa je molčal, potem pa je spregovoril:
»Nekoč so se hotela že omračiti, moja ljuba okenca. Ne morete si misliti, kako me je skrbelo. Kaj je bilo? V svoji delovni sobi sem dobil vnetje oči in potem sem bil nekaj tednov brez vida.«
Tiho je govoril o tem Erik Bergen in dodal:
»Ko sem ozdravil, sem jih tem bolj široko odprl in tem bolj zavestno.«
Kakor fant od fare se je spet zagledal v Kristino. Borila se je z vetrom, ki se je igral z njenimi lasmi. Vsak las posebej se je svetlil v zlatorumeni svetlobi.
V občutku obvladavanja je pričaral pisatelj Bergen to uro. Sedaj pa, ko je stal ob njej, v bližini tega ljubelega bitja, je komaj krotil utripe svojega srca.
Poltihu, z nekim občutenim notranjim podudarkom je izpregovoril: »Gospa Kristina!«
Zdelo se je, kakor bi se hotel potopiti v tej besedi.
Za hip ga je pogledala kakor srna, ki se boji. Zvest in prisrčen izraz njegovih oči, izraz, ki se mu je tudi v veselju poznala otožnost, ji je vrnil zaupanje. Med njima se je prelivala še nežnejša toplota, še nežnejše ugodje.
Ko sta prišla do krčme ob reki, uro hoda oddaljene od Poljan, sta se zaustavila, da bi se odpočila in počila južno. Sedla sta na klop pod košato drevo. Na mizi so zadišale sočne breskve, pa grozdje s tako debelimi in hobotnimi jagodami, da bi ga nosila sama Tizianova hči. Kaj sta imela na mizi? Kmečki kruh in dišeče surovo maslo ter vrč kakor jantar rdečega ribezlova. Se celo sonce je bilo veselo razkošnih sadov zemlje, ki so ležali na mizi; božalo jih je s svojimi žarki in se kopalo v bujni rdečici vina.